

KOMENTÁŘ

16. 4. 2025

Sklizeň zemědělských plodin v Plzeňském kraji v roce 2024

Obiloviny zaznamenaly v roce 2024 v Plzeňském kraji pokles sklizně vlivem snižujících se hodnot v případě pšenice a ječmene. Naopak v souvislosti s rostoucí výnosností ovsa, která byla mezi regiony Česka nejvyšší, se téměř o polovinu zvýšila jeho sklizeň. Meziročně také narostla výměra i produkce tritikale. V obou případech byl u nás vypěstován druhý nejvyšší objem těchto plodin v Česku po dominujícím Jihočeském kraji. Na třetí příčce mezi regiony se Plzeňský kraj umístil ve sklizni jetele, u kterého došlo od roku 2023 k nárůstu plochy téměř o čtvrtinu.

Obhospodařovaná zemědělská půda tvoří k 31. 5. 2024 v Plzeňském kraji přes 40 % rozlohy. Za posledních 10 let se její výměra navýšila o 10,8 tis. ha, tj. o 3,4 % a dosáhla tak v roce 2024 hodnoty 325,9 tis. ha. Obdobný trend vývoje byl zřejmý i v případě obhospodařované orné půdy, která tvoří její největší část, a to 63,9 %. Plocha obhospodařované orné půdy se od roku 2014 zvýšila dokonce o 11,5 tis. ha, tj. téměř o 6,0 % na hodnotu 208,3 tis. ha mapovanou v roce 2024. V souvislosti s tímto vývojem byl patrný mírně rostoucí trend **osevních ploch** v posledních letech. V letech 2005–2010 se osevní plochy razantně propadly o více než 10 %, poté kolísaly mezi 190–195 tis. ha a od roku 2019 je zřejmé mírné oživení. Konkrétně ve srovnání s rokem 2023 se rozloha osevních ploch zvýšila o 1,6 tis. ha (tj. o 0,8 %) a v roce 2024 tak dosáhla na hodnotu 197,9 tis. ha.

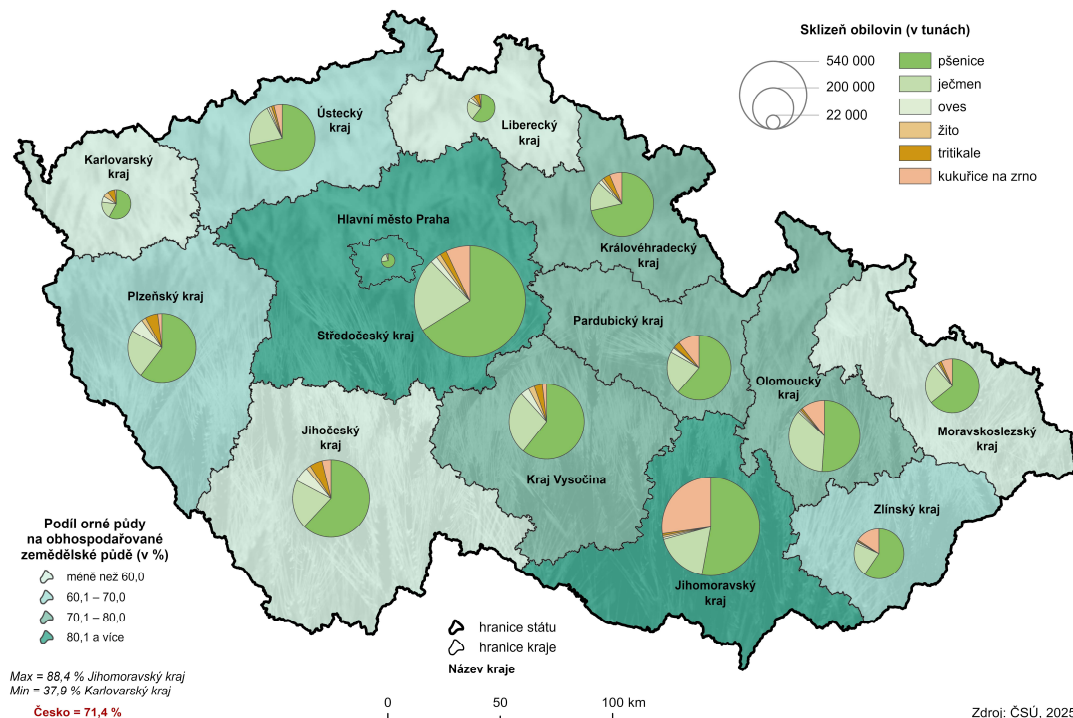
K nejčastěji pěstovaným plodinám v Plzeňském kraji patří bezesporu **obiloviny na zrnو**. S celkovou sklizňovou plochou 104,3 tis. ha bylo v roce 2024 v kraji soustředěno 8,0 % z jejich celorepublikové rozlohy. Zároveň se však plochy obilovin v kraji mírně snižují už od roku 2023, což zároveň koresponduje se snižujícími se hodnotami sklizně. V roce 2024 se na území kraje sklídilo 555,6 tis. t zrna, což je o 6,5 % méně než v předchozím roce. Hektarový výnos tak dosáhl pouze 5,32 t/ha. Dominantními pěstiteli jsou v tomto případě kraje Středočeský a Jihomoravský, kde se dohromady koncentruje více než třetina veškeré sklizně obilovin na zrnو.

Z hlediska druhové skladby se pokles mezi obilovinami nejvíce projevil u **pšenice**, která tvoří jejich největší část, a to 55,8 % v případě plochy a 60,6 % v případě sklizně. V Plzeňském kraji tak bylo v roce 2024 na ploše 58,2 tis. ha vypěstováno 336,7 tis. t pšenice, což je o 10,7 % nižší sklizeň než v roce 2023. I přes to, že došlo k meziročnímu poklesu plochy o téměř 5 %, snížení vychází zejména z nižšího výnosu, který klesl o 6,1 %, a to z 6,16 na 5,79 t/ha v roce 2024. Úbytek zaznamenala i produkce **ječmene**, druhé nejčastěji pěstované obiloviny v kraji. Jeho plocha se ve srovnání s rokem 2023 snížila jen mírně o 0,4 %, a to vlivem poklesu ploch ječmene jarního. V tomto konkrétním případě však byla ztráta plochy kompenzována 12,6% růstem výnosnosti, neboť sklizeň byla i přesto o 5,6 % vyšší než v předchozím roce. Naopak i přes 2,0% nárůst plochy v případě ječmene ozimého došlo vlivem téměř pětinného poklesu

KOMENTÁŘ

výnosnosti k ročním ztrátám o téměř 20 tis. t na jeho produkci. I tak byla sklizeň ozimého ječmene v našem kraji v roce 2024 po kraji Středočeském druhá nejvyšší mezi regiony Česka.

Sklizeň obilovin podle krajů v roce 2024

Také v pěstování dalších druhů obilovin a to **ovsa a tritikale** se Plzeňský kraj umístil na druhé příčce po dominujícím Jihočeském kraji. Zároveň se jedná o druhy, které v kraji zaznamenaly meziroční nárůst nejen plochy, ale i sklizně. Konkrétně v případě uměle vzniklé obiloviny tritikale, která je křížencem pšenice a žita setého, došlo ve srovnání s rokem 2023 k více než pětinovému růstu plochy, a i přes pokles výnosu zaznamenala sklizeň 11,1% růst. Na rozdíl od ovsa, kde se v téměř 50% růstu sklizně odráží zásadně vliv navýšení výnosnosti. Z podprůměrné hodnoty 2,76 t/ha mapované v roce 2023 se její hodnota dostala na 3,89 t/ha v roce 2024, což byl nejvyšší hektarový výnos v meziregionálním srovnání. V rámci Plzeňského kraje se tak vyprodukovalo 36,9 tis. t, tj. 18,4 % z celkové sklizně této plodiny v Česku.

Mezi obilovinami relativně nejvýrazněji meziročně narostla plocha **kukuřice na zrno**, a to o 75,2 %, tím i sklizeň o více než 87 %. Přesto tato plodina stále dosahuje v kraji zanedbatelného významu a její produkce představuje pouze 1,6 % z celkové sklizně v Česku, což je mezi regiony čtvrtá nejnižší hodnota po Hl. městě Praze, Karlovarském a Libereckém kraji.

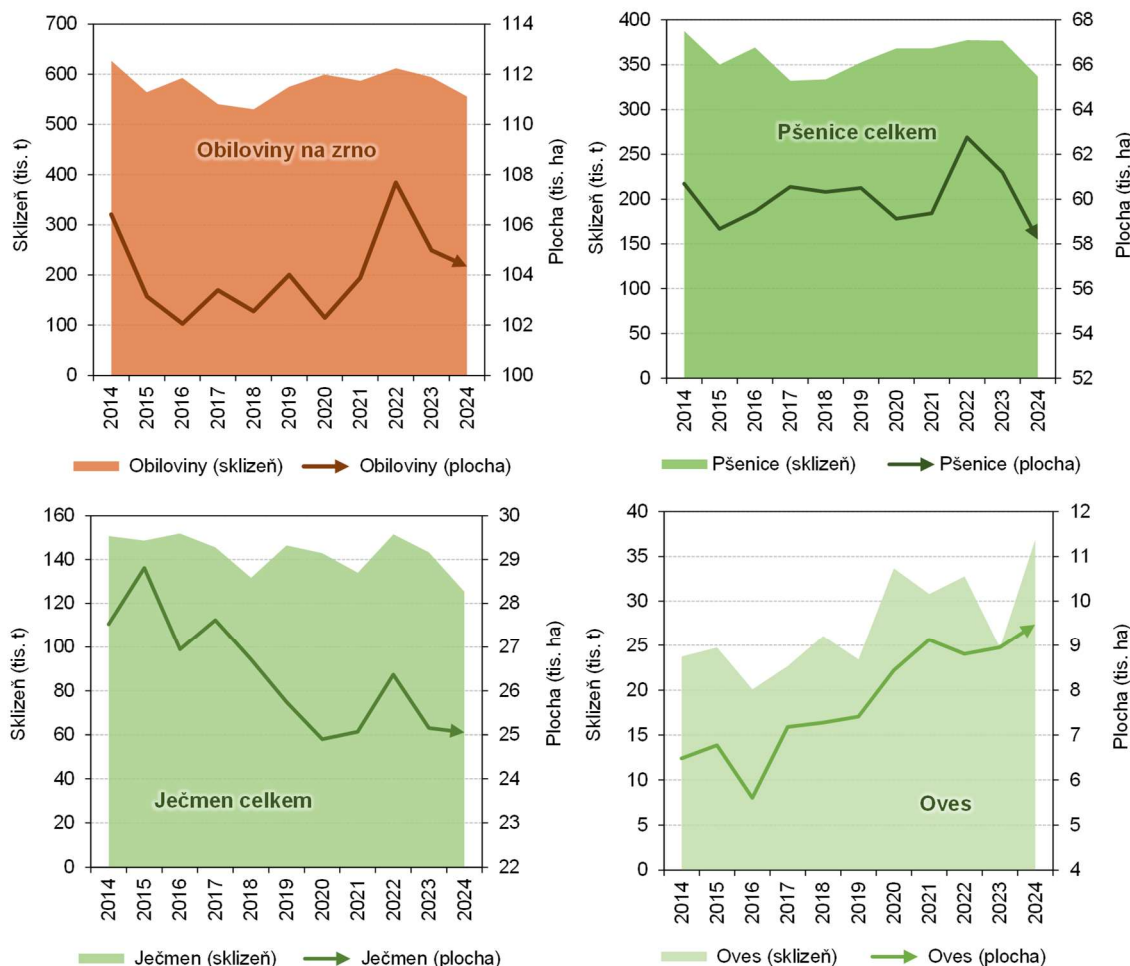
Plochy **luskovin a bílkovinných plodin na zrno** dosáhly v roce 2024 nejvyšších hodnot od roku 1997. Jedná se však o plodiny, jejichž výnosnost je velmi nestabilní a pěstování rizikovější.

KOMENTÁŘ

Což dokazuje i přes mírný růst plochy výrazný pokles sklizně mezi roky 2023/2024, kdy se produkce snížila o 15,1 %. Největší část z tohoto segmentu plodin tvoří v Plzeňském kraji hrách polní, kterého bylo v roce 2024 ze 4,3 tis. ha sklizeno 6,4 tis. t, což je o 22,3 % méně než v předchozím roce.

K růstu ploch došlo v roce 2024 i u **brambor**, kterých se v kraji vyprodukovalo na ploše 1,1 tis. ha o 15,8 % více než v roce 2023. Zároveň tak s hodnotou 31,9 tis. t tvoří téměř 5 % z celkové sklizně v Česku.

Sklizeň a sklizňové plochy vybraných zemědělských plodin v Plzeňském kraji

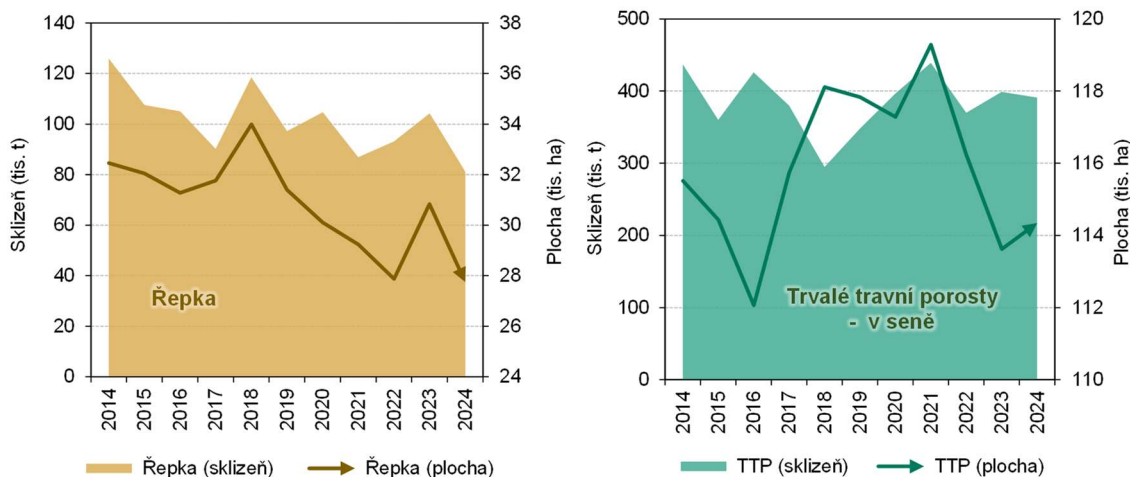

Z olejnin je typickým produktem v kraji **řepka**, která ovšem meziročně zaznamenala 10% pokles ploch a spolu s klesající výnosností tak o 22,2 % ubylo i sklizně. V roce 2024 se zde řepka pěstovala na ploše 27,8 tis. ha, na kterých bylo produkováno 81,1 tis. t plodiny. K dalším olejninám pěstovaným v regionu patří mimo jiné i **mák**, jehož plocha se meziročně navýšila spolu s hektarovým výnosem, v obou případech o více než 17 %. Sklizeň máku v Plzeňském kraji předčila rok 2023 o 38,0 %, tj. o 382 t a s produkcí 1,4 tis. t dosáhla nejvyšší hodnoty za

KOMENTÁŘ

posledních deset let. Kromě máku se v kraji na ploše 509 ha vypěstovalo také 1,3 tis. t **slunečnice na semeno**, což byla ovšem z retrospektivního hlediska poslední dekády podprůměrná sklizeň.

Sklizeň a sklizňové plochy vybraných zemědělských plodin v Plzeňském kraji

Kromě monokulturních plodin jako jsou právě nejčastěji pěstované obiloviny zatěžující půdu z hlediska jejich vysoké potřeby živin, se často na orné půdě pěstují **pícniny**, které je vystřídají a umožní tak kromě dalších benefitů půdě zregenerovat. Celkem pícniny na orné půdě zaujímaly v roce 2024 v Plzeňském kraji ze zemědělských plodin druhou největší plochu po pšenici. Na 54,4 tis. ha, což představuje meziroční navýšení 10,8 %, se vyprodukovalo 494,0 tis. t píce.

K nejvíce pěstovaným pícninám, které slouží z důvodu vysokého objemu hmoty a zároveň hodnotného obsahu živin ke krmným účelům hospodářských zvířat, patří **kukuřice na zeleno**. Této plodině, která se sklízí ve vlhkosti 65 %, aby byl zachován její genetický potenciál z hlediska energetické hodnoty a stravitelnosti, se v kraji na ploše 26,3 tis. ha sklídilo 823,0 tis. t. Hektarový výnos tak dosáhl hodnoty 31,33 t/ha.

Mezi další pícniny, které se často využívají jako mezplodiny, patří v Plzeňském kraji jetel a vojtěška. Konkrétně v případě **jetele** došlo k meziročnímu nárůstu plochy téměř o čtvrtinu a sklizně dokonce téměř o třetinu. V kraji se tak koncentrovalo 14,1 % z celkové sklizně v republice a jednalo se tak o třetí největší úrodu po Vysočině a Jihočeském kraji. Z hlediska pěstování **trvalých travních porostů** se náš kraj s 12% podílem na produkci Česka zařadil po Jihočeském kraji na druhé nejvyšší místo. Na ploše 114,3 tis. ha se v roce 2024 usušilo 391,0 tis. t sena, což je vlivem poklesu výnosnosti nižší hodnota než v předchozím roce.

Ze zeleniny je v případě našeho kraje možné zmínit **hlávkové zelí**, jehož produkce do roku 2024 vlivem zásadního navýšení výnosu o 43,8 %, narostla na 1,4 tis. t. Výnosnost, která republikový průměr překonala o 25,69 t/ha, dosáhla mezi regiony Česka nejvyšší hodnoty.

KOMENTÁŘ

Sklizeň zemědělských plodin v Plzeňském kraji v roce 2024

Plodina	Plocha			Sklizeň			Výnos		
	celkem (ha)	index 2024/2023	podíl na Česku (%)	celkem (t)	index 2024/2023	podíl na Česku (%)	celkem (t/ha)	index 2024/2023	rozdíl proti Česku
Obiloviny na zrno celkem	104 341	99,4	8,0	555 603	93,5	7,4	5,32	94,1	-0,43
Pšenice celkem	58 202	95,1	7,5	336 718	89,3	7,3	5,79	93,9	-0,17
Pšenice setá ozimá	56 813	96,1	7,6	331 788	89,8	7,4	5,84	93,4	-0,19
Pšenice setá jarní	1 206	59,4	5,0	4 003	57,6	4,4	3,32	97,0	-0,44
Ječmen celkem	25 054	99,6	7,9	125 365	87,5	7,5	5,00	87,8	-0,27
Ječmen ozimý	18 196	102,0	14,3	90 716	82,1	14,1	4,99	80,5	-0,07
Ječmen jarní	6 858	93,9	3,6	34 649	105,6	3,4	5,05	112,6	-0,37
Žito	2 680	102,7	11,0	11 875	91,7	11,2	4,43	89,3	0,08
Oves	9 479	105,9	18,0	36 882	149,0	18,4	3,89	140,8	0,08
Třitikale	7 363	121,9	16,7	33 203	111,1	16,9	4,51	91,1	0,06
Kukuřice na zrno	1 420	175,2	1,6	11 309	187,1	1,6	7,96	106,8	-0,18
Luskoviny a bílkovinné plodiny na zrno celkem	4 872	100,5	8,3	7 541	84,9	7,8	1,55	84,5	-0,11
Hrách polní na zrno	4 255	103,3	8,1	6 384	77,7	7,2	1,50	75,2	-0,17
Brambory celkem	1 105	112,8	4,9	31 943	115,8	4,9	28,92	102,7	0,10
Řepka celkem	27 751	90,0	8,1	81 135	77,8	8,6	2,92	86,5	0,17
Mák	1 719	117,7	4,7	1 386	138,0	5,1	0,81	117,3	0,06
Picniny na orné půdě - seno ¹⁾	54 437	110,8	11,2	493 985	110,0	11,4	9,07	99,2	0,13
Kukuřice na zeleno ²⁾	26 267	105,0	11,7	822 960	108,2	11,5	31,33	103,0	-0,54
Jetel	7 607	124,4	13,6	48 734	131,2	14,1	6,41	105,5	0,25
Vojtěška	5 060	104,9	7,7	32 612	99,4	7,6	6,45	94,7	-0,02
Zelí hlávkové	22	94,7	2,3	1 389	136,2	4,0	62,25	143,8	25,69
Trvalé travní porosty - v seně	114 345	100,6	12,0	390 971	98,0	12,2	3,42	97,4	0,04

¹⁾ sklizeň uvedena ve vlhkosti 15 %

²⁾ sklizeň uvedena ve vlhkosti 65 %

Kontakt:

Mgr. Stanislava Zychová
Krajská správa ČSÚ v Plzni
T: 377 612 253
M: 704 688 719
E: stanislava.zychova@csu.gov.cz